

Ο Α. Πολίτης, είναι ο πλέον αρμόδιος, ως προϊστάμενος, της τότε Υπηρεσίας, να αναφέρει και να σχολιάσει εγκύρως, τα συμβάντα, μίας εποχής, όπου η εμβρυώδης και πρακτικώς ανύπαρκτη, εργατική νομοθεσία, εξέθετε τούς σκαπανείς αυτούς, Εργατοϋπαλλήλους, σε προφανείς κινδύνους επιβίωσης των, στους λεγόμενους Σταθμούς Ελονοσίας, τις απαράδεκτες συνθήκες Υγιεινής στις αμαξοστοιχίες, Υπαλλήλων και επιβατών, όλα γραμμένα, με έμπνευση, κέφι και με πικρό χιούμορ, για τα τεραστίων διαστάσεων, κουνούπια τών τριών εκατοστών, τις αποκριάτικες αλλόκοτες μάσκες προφύλαξης, πού θυμίζουν τα κολασμένα οράματα, τού Ιερωνύμου Μπός, αλλά και τις κωμικές ακροβασίες, τών ελεγκτών, λόγω έλλειψης εσωτερικής επικοινωνίας, στα βαγόνια, όπως και τόσα άλλα, πού δεν περιγράφονται, αλλά υπονοούνται, στήν εξαιρετή, αυτή αφήγηση τού Αθ. Πολίτη και πού επαναφέρουμε σήμερα, με τήν ελπίδα, να παραμείνουν αναμνήσεις....

Σε άρθρο του, με τον τίτλο "Η εκμετάλλευση του Π. Δ. Σ." (Σιδηροδρόμου Πειραιώς - Δεμερλή - Συνόρων) κατά το 1904, αναφέρει μεταξύ άλλων και τα ακόλουθα: " Τα 8/10 τών υπαλλήλων ήμεθα τότε, πρωτόπειροι Σιδηροδρομικοί, οι δε υπόλοιποι, ήσαν κράμα σιδηροδρομικών συστημάτων, τών Σ. Π. Α. Π. Μακεδονικών, Θεσσαλικών, Οθωμανικών κ. λ. π.

Ευτυχώς, οι αμαξοστοιχίες πού εκυκλοφορούσαν, ήσαν μόνον τρείς, δύο επιβατικές και μία εμπορική. Έτσι, εκαλύπτετο η απειρία μας και αι αμαξοστοιχίες, εκυκλοφορούσαν εν ασφαλεία. Η πειθαρχία, η τάξις και ενίοτε η εργασία, 15 ωρών και διανυκτέρευση, επί της Μορσικής συσκευής, επεβάλλοντο με " σουλτανικά " φιρμάνια, από τήν Κεντρικήν Υπηρεσίαν, χωρίς έλεγχο ή διαμετρικήν.

Η τηλεγραφική μετάθεσις, Σταθμάρχου, από Σταθμού εις Στάσιον ή και η απόλυσις, ήτο συνήθης τρόπος διαταγής. Εάν κατά τήν άφιξιν, τής επιβατικής αμαξοστοιχίας, ευρίσκοντο κρεμασμένα εις το παράθυρον, κλινοσκεπάσματα ή άλλα ρούχα, ήταν δυνατόν, να μεταφερθεί ο Σταθμάρχης τηλεγραφικώς και ανεκκλήτως.

Η διαβίωσις τού προσωπικού, τών σταθμών και τής συντηρήσεως, τών γραμμών, ήτο καταθλιπτική. Ο Σταθμάρχης εγκαθίστατο, εις το οίκημα τού Σταθμού.

Από το υπόλοιπον προσωπικόν, οι μεν βοηθοί Σταθμού, εις το γραφείον, τής αποθήκης εμπορευμάτων, αγκαλιά με τούς ποτικούς, τής αποθήκης, εισπνέοντας το οξυγόνο (sic), τών εν αυτώ εμπορευμάτων, οι δε άλλοι υπάλληλοι [εγκαθίσταντο] εις τούς διαφόρους πάγκους, τού Σταθμού.

Το προσωπικόν συντηρήσεως γραμμής, τών Σταθμών, τών ευρισκομένων μακράν τών πόλεων, ή χωρίων, εκοιμόταν εις το έδαφος, ή σε καλύβες κατασκευής, τών ιδίων τών εργατών. Εάν δε, σε καμμία καλύβα, υπήρχε κλίνη (μπράντα), ιδιοκτησία τού αρχιεργάτου, αυτή εθεωρείτο πολυτελής εγκατάστασις...

Τα οικήματα όλων των σταθμών, τρίτης τάξεως, εστερούντο αποχωρητηρίων, επ' αυτού δε,

ΟΙ ΜΑΣΚΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ. ΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΕΛΟΝΟΣΙΑΣ

Γράφει ο Παν. Γεωρ. Δημάκης, Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου Δήμου Αμφικλείας Ελατείας • Email: pgdimakis@gmail.com

Μία χαριτωμένη ομοιομορφία, στους Σταθμούς τού Σιδηροδρόμου, με τα οικήματα και τα παραρτήματα, λιθόκτιστα, με εργασμενούς λίθους, σε σχήμα κερήθρας και παραστάδες θυρών πέτρινες, ανέιδε τήν αύρα, ιδανικού εξοχικού προορισμού, ελεύθερου από καθοδηγητικές και οδηγτικές δεσμεύσεις. Η φροντίδα τού Προσωπικού, με τα διακοσμητικά και αναρριχώμενα φυτά, η γεωμετρία τού συνόλου, θυμίζει, τα αξέχαστα, τής νεότητας μας χρόνια, τα μικρά δράματα χωρισμών και επιστροφών, από μέρη μακρινά ξενιτεμένων, πού παίχτηκαν, με αληθινά πρόσωπα, στήν οιοει σκηνοθεσία, τού μεγάλου Παντοπτη.

έχομεν πλείστας αναμνήσεις, κωμικοτραγικές, αι οποίαι όμως λέγονται, αλλά δεν γράφονται. Η υγιεινή κατάστασις, τού προσωπικού, τού εργαζομένου, εις το τμήμα Βάγια - Βελίτσα, ήτο αξιοθρήνητος. Κατά τούς θερινούς μήνας, ημαστίζετο υπό πυρετών, ένεκα ελονοσίας. Κοιτίδα τών κακοηθών πυρετών, ήτο ο Σταθμός Λεβαδείας.

Ο απογραφικός πίναξ, τού Σταθμού τούτου, περιελάμβανε μεταξύ άλλων, μάσκες και γάντια, διότι οι υπάλληλοι, εξερχόμενοι τού οικήματος τού Σταθμού, κατά τας εσπερινάς ώρας, ηναγκάζοντο και τα φορούσαν, προκειμένου να περιορίσουν, τις ομαδικές επιθέσεις κουνουπιών, το μέγεθος τών οποίων, έφθανε τα τρία εκατοστά περίπου.

Η συγκέντρωσίς μας διά το δείπνο, στήν παραγκα πίσω, απ' τον Σταθμό ήτο κωμική, με τήν αποκριάτικη μάσκα.

ρεσίαν σε απόγνωσιν, λόγω τής ανάγκης συνεχούς αντικαταστάσεως, τών υπαλλήλων, εντός ημερών, από τής τοποθετήσεως των, συνεπεία προσβολής των, εκ των κακοηθών πυρετών.

Τελικώς, η εταιρία, ηναγκάσθη να προβεί, εις εγκατάλειψιν τού Σταθμού, από τας απογευματινές ώρας, μέχρι το πρωί τής επομένης. Έτσι, ενοικιάσαμεν οίκημα και άμαξαν, η οποία μάς μετέφερεν όλους (καθώς και το προσωπικόν, τών Αμαξοστοιχιών), εις τήν Λεβαδείαν, μετά τήν άφιξιν, τής εμπορικής Αμαξοστοιχίας, περί ώραν 5ην απογευματινήν.

Πέραν τής Λεβαδείας, η επιβατική Αμαξοστοιχία, εκυκλοφορούσε μόνον, μέχρι Δαδίου.

Σταθμάρχης τρίτης τάξεως από τούς νεωτέρους, προήχθη εις Σταθμάρχην δευτέρας, δεδομένου ότι υπηρέτησεν εις τον Σταθμό Λεβαδείας. Ο καημένος, ετρίκλιζεν από τον πυρετόν, μα δεν έλεγε τίποτα, διά να μην χάσει το γαλό-νι !

Όλοι όσοι εξήσαμεν, τήν ζωήν τών τότε " Σταθμών Ελονοσίας ", διατηρούμεν ζωγρά εικόνα τής καταστάσεως. Η ψυχική επαφή και η συναδελφική αλληλεγγύη, τού πρώτου προσωπικού, ήτο αξιοθαύμαστη.

Επίσης, η εμφάνισις τού προσωπικού, ήτο ασυγκρίτως ανωτέρα, τής σημερινής. Ουδείς υπάλληλος Σταθμού, ή προσωπικού αμαξοστοιχιών εν στολή, επετράπετο να εμφανισθ ή υπηρεσία ή εκτός αυτής, εάν η στολή του δεν ήταν ολοκάθαρη. Είς αντίθετον περίπτωσιν, η αμέλειά του αυτή, επληρωνόταν πολύ ακριβά. Η εταιρία ήταν πολύ επίμονη, εις τήν άρίστην εμφάνισιν, τού προσωπικού και τών Σταθμών.

Ο Σταθμός Λεβαδείας, ήτο η κόλασις τού προσωπικού, γεγονός πού είχε φέρει, τήν υπη-

ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ									
ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΑΣΕΙΣ									
PREX DES BILLETTS AU DEPART D'ATHENES									
ΤΙΜΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ					ΑΡΟΜΟΛΟΓΙΑ				
Σταθμοί και Στάσεις	Ε	Ε	Ε	Ε	Stations	Τιμή	Τρένο	Τρένο	Τρένο
	Α	Π	Γ	Δ		Α	Π	Γ	Δ
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	0.00	0.00	0.00	0.00	PIREES	1.00	1.00	1.00	1.00
Αθήνα	0.00	0.00	0.00	0.00	ATHENES	1.00	1.00	1.00	1.00
Λεβαδεία	0.00	0.00	0.00	0.00	LEBADEIA	1.00	1.00	1.00	1.00
Βάγια	0.00	0.00	0.00	0.00	BAVIA	1.00	1.00	1.00	1.00
Δαδί	0.00	0.00	0.00	0.00	DADI	1.00	1.00	1.00	1.00
Βελίτσα	0.00	0.00	0.00	0.00	VELITSA	1.00	1.00	1.00	1.00
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Καταχώρησις επίσημος τής Εταιρίας Ελληνικών Σιδηροδρόμων, τών δρομολογίων εξ Αθηνών προς όλους τούς σταθμούς και στάσεις, με τα αναλυτικά ωράρια και τιμολογήσεις κ.λ.π.

Η καταχώρησις αυτή τού 1908-1909, είναι έξοχου ενδιαφέροντος, για τήν ονομασία τών σταθμών και στάσεων, όσον αφορά την ονοματολογία, τών οικισμών και γεωργικών εγκαταστάσεων, (Καλύβια), πού ανεπτύχθησαν, γύρω τους, στήν κοιλάδα τού Κηφισού, από Δαύλειας μέχρι Βράλο, όπως και το σχεδιάγραμμα, τής Γέφυρας τής Παπαδιάς.

ΕΤ. ΕΛ. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ									
Δρομολόγιο ισχύον από 18 Απριλίου 1902.									
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ - ΧΑΛΚΙΣ - ΔΑΔΙ					ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ - ΧΑΛΚΙΣ - ΑΘΗΝΑΙΣ				
Σταθμοί	Α	Π	Γ	Δ	Σταθμοί	Α	Π	Γ	Δ
Πειραιεύς	0.00	0.00	0.00	0.00	Πειραιεύς	0.00	0.00	0.00	0.00
Αθήνα	0.00	0.00	0.00	0.00	Αθήνα	0.00	0.00	0.00	0.00
Λεβαδεία	0.00	0.00	0.00	0.00	Λεβαδεία	0.00	0.00	0.00	0.00
Βάγια	0.00	0.00	0.00	0.00	Βάγια	0.00	0.00	0.00	0.00
Δαδί	0.00	0.00	0.00	0.00	Δαδί	0.00	0.00	0.00	0.00
Βελίτσα	0.00	0.00	0.00	0.00	Βελίτσα	0.00	0.00	0.00	0.00
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ.
ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΙΣΧΥΟΝ ΑΠΟ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
1905 ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ-ΧΑΛΚΙΣ-ΔΑΔΙ.
(ΜΕ ΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΣΤΑΘΜΟ ΒΕΛΙΤΣΗΣ).